

протоколів провізора (фармацевта) при відпуску без рецептурних л/з у практичну діяльність в аптечних закладах з метою уникнення неконтрольованого споживання ліків. Ці рекомендації можуть бути реалізовані як відповідним навчально-інформаційним забезпеченням фармацевтичних працівників, так і системним інформуванням відвідувачів.

Метою роботи була оцінка наслідків випуску л/з за МНН та стану впровадження протоколів провізора (фармацевта) при відпуску безрецептурних л/з у практичну діяльність аптек Вінниччини.

Нами проведено анкетування слухачів передатестаційних циклів фармацевтичного факультету (сфера діяльності респондентів – роздрібна торгівля) за 2013 рік щодо можливості реалізації фармацевтичної опіки згідно алгоритму протоколу провізора (фармацевта), а також моніторинг виписаних рецептів, які надійшли в досліджувані аптеки. Здійснено соціологічне опитування працівників аптек.

За результатами анкетування встановлено, що вибірка результатів відповідей респондентів розподілилася таким чином: 21,18% хворих вислуховують алгоритм запитань до кінця (особи пенсійного віку), 43,82% – вислуховують запитання алгоритму частково (30-50 років), 35% – взагалі не дають можливості провізору спілкуватися відповідно до протоколу. Отримані результати свідчать, що існують об'єктивні причини

впровадження протоколів провізора (фармацевта), на зразок – поспіх у зв'язку з браком часу, або інформативно-забезпечені споживачі л/з, як-то лікарі.

Результати проведеного соціологічного опитування працівників аптек свідчать, що 18,2% рецептів виписані з порушенням вимог сучасного законодавства. У ряду причин порушення оформлення рецептів респонденти вказали на комплексну проблему всієї системи охорони здоров'я (57,32%) та недостатній контроль за професійною діяльністю лікаря (42,68%).

За результатами аналізу та ранжування відповідей респондентів щодо наслідків виписування лікарських засобів за МНН встановлено, що 100% провізорів мають чітку позицію, яка полягає у переконанні необхідності вказівки в рецепті торгової назви л/з. Адже саме лікар повинен вирішувати, який л/з за торговою назвою призначити хворому, оскільки саме він повинен відслідковувати як ефект л/з так і індивідуально реакції хворого на застосування л/з, що є неможливим у випадку виписування рецептів за МНН.

Таким чином, дослідження проблеми відпуску лікарських засобів з аптечної мережі Вінниччини свідчить про необхідність більшого удосконалення нормативно-правового регулювання рецептурного відпуску лікарських засобів, удосконалення стандартів фармацевтичної допомоги.

УДК: 547.461.2:547.551.42

Н.І. Боб

СИНТЕЗ ТА ФАРМАКОЛОГІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ 4-N-R-ОКСАМІДОСУЛЬФОНІЛБЕНЗОЛОКСАМІДОЕТАНОВИХ КИСЛОТ

Національний фармацевтичний університет

В сучасній медицині використовується велика кількість препаратів різноманітної спрямованості фармакологічної дії, але всі вони проявляють небажані побічні ефекти, що обмежує їх застосування.

Амідні та гідразидні похідні шавлевої кислоти являють собою пер-спективні сполуки для пошуку ефективних препаратів з широким спектром фармакологічної дії.

Метою даної роботи є синтез 4-N-R-оксамідосульфонілбензолоксамідо-етанових кислот, в молекулах яких об'єднано біологічно активні хромософи такі, як сульфамідна група, оксамідний радикал та залишок амінооцтової кислоти, а також вивчення їх фармакологічної активності.

4-N-R-оксамідосульфонілбензолоксамідоетанові кислоти отримано за реакцією амідування етилових естерів 4-N-R-оксамідосульфонілбензолукса-мідоетанових кислот аміноетановою кислотою у присутності КОН при підкисленні реакційної суміші HCl (метод А) або реакцією амідування метилового естеру 4-

(етоксаміламіно)-бензолсульфонілоксамінової кислоти аміноетановою кислотою у тих же умовах (метод Б).

Будову кінцевих продуктів підтверджено даними елементного аналізу, ІЧ-, УФ- та ПМР-спектрів, а індивідуальність – методом ТШХ.

Вивчення гострої токсичності нових сполук проведено на інтактних безпородних білих щурах. Результати досліджень свідчать, що гостра токсичність сполук знаходиться в діапазоні 1740-3410 мг/кг.

Діуретичну активність вивчено на білих щурах-самцях лінії Вістар за методом С.Б. Берхіна. Аналіз результатів вивчення діуретичної активності показав, що більшість вивчених сполук викликає збільшення видільної функції нирок у середньому на 16,4-155,2%. Виразу діуретичну активність, яка перевищує дію гіпотіазиду, проявляють сполуки, що містять при оксамідному азоті молекули етильний, пропільний та γ-оксипропільний радикали.

Анальгетичну активність досліджували на

моделі «оцтовокислих корчів» у дослідях на білих щурах. Встановлено, що найбільш активні сполуки не перевищують дію анальгіну.

Протизапальну активність нових сполук вивчали на моделі гістамі-нового набряку. Результати досліджень свідчать про те, що біль-

шість нових сполук зменшувала розвиток експериментального набряку в середньому на 11,3-51,2%.

Таким чином, результати фармакологічних досліджень свідчать про перспективність більш широких досліджень в даних рядах сполук.

УДК: 687.55:638.135

С.Г. Бобро АКТУАЛЬНІСТЬ СТВОРЕННЯ КОСМЕТИЧНИХ ЗАСОБІВ НА ОСНОВІ СТАНДАРТИЗОВАНИХ СУБСТАНЦІЙ ПРОПОЛІСУ ДЛЯ ЛІКУВАННЯ ВУГРОВОЇ ХВОРОБИ

Національний фармацевтичний університет

Створення лікарських препаратів із широким спектром антимікробної дії, які б дозволяли ефективно здійснювати диференційоване місцеве лікування залежно від стадії вугрової хвороби є важливим завданням медицини і фармації.

Однією з перспективних лікарських форм місцевого призначення для лікування вугрової хвороби є гелі, до складу яких можуть входити різні за природою та фізико-хімічними властивостями біологічно-активні речовини, що проявляють антимікробну дію та здатні регулювати за рахунок гелевих основ їх вивільнення та біодоступність, впливаючи на ефективність і безпечність лікарських препаратів.

Застосуванню антибактеріальних гелів на гідрофільних основах у місцевій медикаментозній терапії при вугровій хворобі приділяється особливе місце. До складу таких гелів, як діючі речовини входять, переважно, препарати синтетичного походження. В даному аспекті, актуальним є проведення пошуку і створення нових лікарських препаратів на основі природних сполук, які проявляють достатню антимікробну та протизапальну дію з мінімальними побічними проявами.

Неослабний інтерес для практичної косметології представляють лікарські препарати на основі продуктів бджільництва, зокрема – прополісу. Це пов'язано з тим, що при наявності високої терапевтичної активності препарати прополісу практично не проявляють побічної дії на організм, проявляють широкий спектр фармакологічної дії, в тому числі й антимікробної активності і не викликають появи стійких штамів мікроорганізмів. Прополіс з його унікальною біоактивністю є незамінним компонентом багатьох косметичних препаратів і входить до складу рецептів, що використовуються при догляді за шкірою обличчя, як косметичні маски, креми, лосьйони та ін. В сучасних умовах практично всі процвітаючі косметологічні фірми та компанії випускають косметичні препарати на основі продуктів бджільництва.

Прополіс (бджолиний клей) є продуктом

життєдіяльності бджіл, який представляє собою тверду або в'язку речовину гіркокого смаку, що легко формується в шматки. Він має своєрідний приємний запах тополевих бруньок, меду, ваніліну тощо. Колір прополісу різний – від зелено-бурого до коричневого. За даними літературних джерел прополіс містить біля 25-50 % фенольних сполук, до 30 % восків, до 15 % механічних домішок. До складу прополісу входять більш ніж 50 індивідуальних речовин. Працями вітчизняних та зарубіжних вчених доведено, що саме фенольні сполуки прополісу відповідальні за його фармакологічну дію. В даний час ідентифіковані флавоноли: кверцетин, кемпферол, галангін, рамноцитрін; флавонони: хризин, тектохризин, лютеолін, апігенін; флавонони: піноцембрін, піностробін; фенолокислоти: корична, ванілінова, пара-оксibenзойна, ферулова; терпеноїди: (α -ацетоксibетуленол, бісаболл, альдегід ісованіліну). Встановлена наявність кислоти бензойної, складних ефірів вищезазначених кислот з коніферилловим, коричним, п-кумаровим та іншими спиртами. Крім того, до складу прополісу входять смоли, ефірні олії та інші леткі речовини невстановленого характеру, вуглеводи, дубильні речовини, полісахариди, пилки. Спектральним аналізом виявлено у складі прополісу значний набір макро- та мікроелементів, що представлені калієм, магнієм, кремнієм, алюмінієм, міддю, цинком, марганцем і кобальтом.

Широкий спектр біологічної і фармакологічної дії, ефективність терапії та економичність дозволяють використовувати прополіс у медичній практиці. Науковими дослідженнями доведено, що прополіс має бактерицидну, протизапальну, місцевоанестезуючу, антитоксичну, антимікотичну, антивірусну, дерматопластичну дію, стимулює регенерацію тканин і позитивно впливає на імунобіологічні процеси організму. Прополіс активно діє на перебіг біологічних процесів у тканинах організму, справляє антиоксидантну дію і активізує діяльність захисних факторів організму, підсилює фагоцитоз, стимулює вироблення специфічних антитіл.